

LBRIS

We know
books

LILI CRĂCIUN

Călătorie pe malurile Styxului

(Docu-roman)

EDITURA PENTRU ARTĂ ȘI LITERATURĂ
București, 2026

Capitolul I

Iași, 1988, într-un august care topea asfaltul.

Abia împlinisem 30 de ani și mă consideram cea mai fericită femeie din lume. De patru ani eram soția unui marinar, retras la vatră de dragul meu. Sergiu abandonase lumea pentru mine. Chipeșul meu soț, de care mă îndrăgostisem lulea în anul III de facultate, nu fusese un simplu marinar, așa-mi plăcea să-l alint. Absolvise Facultatea de mecanică și lucrase ca ofițer-inginer pe o navă uriașă, unul dintre pescadoarele flotei de pescuit a României. Când m-a cerut în căsătorie, am fost convinsă că l-am prins pe Dumnezeu de un picior. Un bărbat foarte înalt, athletic, brunet, cu o barbă de pirat și plete, un mascul frumos, după care întorceau ochii toate fetele, mă voia pe mine, o ochelarișă cu un fizic mai degrabă modest, mai apropiată de un șoarece de bibliotecă decât de o femeie fatală. Am spus „Da” cu o condiție: să renunțe la slujba pe care o avea. Ne-am căsătorit în ianuarie, în ultimul meu an de facultate, iar un an mai târziu a renunțat la marină, și-a găsit un post de inginer în secția de mecanică a unei întreprinderi din Iași. Fabrica ne-a distribuit

și-un apartament, situat într-un cartier de blocuri construit de comuniști în Dancu, un sat lipit de Iași. În doi ani, familia noastră s-a mărit: au apărut copiii, o fată și un băiat; exact câți și ce-mi dorisem. Nimeni nu m-ar fi putut convinge că nu trăiam o viață perfectă.

Îmi trâmbițam fericirea în cele patru zări. Dincolo de lumea mea se afla iadul? Nu mă interesa. Refuzam să văd, s-aud, iar dacă simțeam că ceva perturbă și lumea mea perfectă, că o zdruncină sau o amenință, mă prefăceam că răul există doar în imaginația mea.

Terminasem Facultatea de filosofie-istorie cu o medie aproape de 10, însă repartiția mă aruncase în Brăești, o comună situată la șaiszeci de kilometri de Iași. Au urmat trei ani grei, uneori insuportabili, plini cu zile urâte, care păreau că nu se vor mai termina, cu dimineți în care mă rugam să nu vină tramvaiul, să deraieze trenul, să se răstoarne autobuzul sau să se dărâme școala, să am parte de orice catastrofă care să mă împiedice să ajung la destinație. Apoi s-a petrecut un miracol. După trei ani de stagiatură și o navetă pe care o urăsem din toți rărunchii, am reușit să obțin o catedră de istorie la școala generală din cartierul unde locuiam.

Toate se aranjaseră în viața mea: aveam o familie minunată, un serviciu la două sau trei sute de metri de casă și un acoperiș deasupra capului. Peste ele, în vara lui 1988, mai exista un motiv să fiu orgolioasă: intrasem la Drept. Studentă din nou, liberă pentru aproape două luni, copiii luați de bunici la Fălticeni... nimic nu putea să-mi tulbure echilibrul, pacea interioară, fericirea. Dacă aș fi ascultat-o pe mama, n-aș mai fi fost atât de încrezută. Mama avea o

vorbă, spunea că-n viață nu trebuie să te bucuri fără limite, să fii prea fericit. E necesar, sublinia, să treci umil prin viață fiindcă destinul te pedepsește dacă ții nasul pe sus, îți dă o palmă de nu te vezi, te cocoșează, te îngenunchează până ajungi la concluzia că ești un nimic, o frunză, un vierme.

Avusese dreptate mama, în vara aceea am aflat că nu-i nevoie decât de câteva clipe pentru ca așa-zisa perfecțiune să se transforme-n coșmar.

La început a fost o bănuială. O simplă bănuială.

O presimțire îmi dădea târcoale de vreo săptămână. Se învârtea în jurul meu, mă atrăgea, mă obosea cu întrebări, cu semne, mă trăgea de mânecă. Pentru orice femeie era clar ce se întâmplă. Nu și pentru mine, eu refuzam să transform bănuiala în certitudine.

„Poate mă înșel, poate mâine va fi diferit, a, e miercuri și nu mi-a venit, hai că nu-i o catastrofă o zi sau două de întârziere, poate...”, am repetat zi de zi, fără să am curajul să deschid ochii și să văd ce era simplu de văzut, să discut cu Sergiu, să-i spun și lui ce mă frământă.

Bănuiala s-a transformat în certitudine într-o zi de vineri. Apoi certitudinea s-a prefăcut într-un baros și m-a lovit drept în moalele capului.

Tocmai venisem din oraș. Eram obosită, transpirată, murdară și nervoasă. Abia așteptam să arunc hainele de pe mine și să fac un duș.

— Hei! Pe unde ai umblat? l-am auzit pe Sergiu din sufragerie.

— Bună, i-am zâmbit din ușă. Ai ajuns deja?

— După cum vezi. Iar tu nu erai acasă. Unde-ai fost?

— În piață, să cumpăr fructe.

— În piață, la ora asta? E trecut de patru.

— A, nu, am plecat mult mai devreme, pe la prânz.

Numai că, știi cum e, socoteala de acasă nu se potrivește cu cea din târg. Am dat de o coadă și – normal – m-am așezat la ea. O coadă kilometrică, Sergiu, kilometrică.

— Ei, chiar kilometrică nu cred că era. Ce se dădea?

— Unt.

— Mm!

— Pe dracu' *mm*! N-am avut noroc. Ne-am înghesuit, ne-am îmbrâncit ca sălbaticii pentru un amărât de pachet de unt, ne-am certat. Măcar de-ar fi ajuns... nu mi-ar mai fi păsat de înghesuială și scandal. Mai erau patru sau cinci oameni în fața mea, vedeam cu ochii minții pachetul, salivam, când o nesimțită de vânzătoare a anunțat că ne putem căra. Gata, untul se terminase.

— Asta e, se întâmplă. Las' că ești liberă, tot n-ai ce face acasă.

— Mda.

— Doamne, da' cum arăți! m-a privit mai atent. Ești transpirată, ți s-a lipit părul de cap.

— Cum vrei s-arăt după nu știu câte ore de stat la coadă în soarele ăsta ucigător, apoi după alt drum cu-n tramvai aglomerat, în care mai că nu ne-am urcat unii peste alții? Nu doar că arăt groaznic, put ca un sconcs.

— Asta se rezolvă, a venit apa caldă.

— O, mare minune! Mă duc la duș. Tu ai mâncat?

— Da.

Plecasem în oraș imediat după ora prânzului. Îmi era o poftă nebună de fructe. Caise, mere, struguri, nu conta, voiam orice fruct. Gândul la miezul succulent al unei caise coapte îmi umpluse gura de salivă. Doar de fructe aveam poftă. Legume și carne îmi adusesese mama, ceva brânză mai era prin frigider.

Eram la o tarabă, în piața din cartierul Tătărași. Caise nu găsisem, strugurii mi s-au părut cam cruzi, așa că m-am oprit la mere. Tocmai mă pregăteam să-i plătesc bătrânei, când am zărit o coadă uriașă pe trotuarul din fața pieței. Semăna cu un șarpe, se încolăcea, se suceă, se zvârcolea și se întindea până-n spatele unui magazin. Am achitat în viteză merele, am înșfăcat plasa și-am fugit la coadă.

Când dădeai de o coadă, știai că se dă ceva. Ceva dorit de zecile sau sutele de oameni care se îmbulzeau, dădeau din coate, strigau să nu intre nimeni în față sau își povesteau necazurile ori bucuriile necunoscuților de lângă ei. Nu conta ce se dădea. Nu „ce“ era parola, ci „se dă“. Marfa râvnită era vândută la ușa din spate a magazinelor, foarte rar înăuntru. Vedeai o coadă? Te așezai fără să-ți pese ce, cât, dacă ai sau nu produsul acasă, dacă chiar îți trebuie, dacă nu te poți lipsi de el. Lăsai totul baltă și îngroșai trupul șarpelui.

Sergiu asculta muzică la casetofonul pe care-l adusesese din ultimul voiaj. L-am lăsat în ritmurile formației Boney M, am trântit în bucătărie plasa cu mere și m-am dus glonț în baie. Am dat drumul la apă caldă și m-am dezbrăcat.

„Nu mi-a venit“, am remarcat fără prea mare emoție și am aruncat mormanul de vată, pe care, preventiv, îl

pusesem în chiloți la plecare. „Sunt câteva zile de întârziere deja. Hm, nu-i cam mult? Totuși, să nu intru-n panică, nu-i o catastrofă“, m-am liniștit și m-am băgat în cada plină cu apă. Zece minute mai târziu, orbecăind după para de la duș, ca să-mi clătesc ochii plini de șampon, palma mea a lovit un sân. Durea al naibii. Ce-o fi? m-am mirat. Și-n tramvai mi se păruse că mirosurile sunt mai insuportabile decât altădată.

Am dat ceasul intern înapoi și mi-am adus aminte și că, de mai bine de o săptămână, amețeam, mâncarea îmi părea fără gust, îmi stătea în gât orice înghițitură. Îmi mai pusesem câteva întrebări, mă mai curentase câte o mică bănuială, dar vag. Am evitat să aflu răspunsuri, să analizez, să trag concluzii.

Știam că urma să-mi vină ciclul. Totuși, părea destul de ciudat, sânii nu mă duruseră niciodată până atunci, nici înainte, nici în timpul zilelor de menstruație.

Am prins sânul în palmă, l-am pipăit și l-am simțit mai plin decât de obicei, tare și dureros la palpare. Dumnezeu! am dat glas altei bănuieli. M-am clătît cu viteza fulgerului și-am trecut la verificarea celuilalt sân. La fel de dureros și de plin. Am întins mâna după ochelari, lăsați pe marginea chiuvetei, i-am șters cu-o bucată de hârtie igienică și-am luat din nou sânii la verificat, i-am privit cu atenție în oglindă. „Uf, nu-i niciun nodul“, am alungat spaima. În secunda următoare, în minte a încolțit adevărul pe care refuzasem să-l observ.

Felul în care arătau sânii, laolaltă cu restul simptomelor la care închisesem ochii – mirosurile, poftete, greața și durerea

la palpare –, conducea înspre o singură concluzie. Mai încăpea vreo îndoială, mai aveam nevoie de altă confirmare? Bănuielile mele nu fuseseră prostii. Nu eram nebună și nici oarbă. Alesesem să nu văd, mă prefăcusem că nu observ.

Un țipăt, acoperit de zgomotul șuvoiului de apă, s-a sugrumat în gâtlee, s-a transformat într-o bolboroseală, iar cuvântul din spatele lui a țâșnit trunchiat și încrâncenat: „Gravidă?!“ Câteva secunde am rămas înțepenită și cu mintea golită, pradă doar sensului cuvântului care izbucnise printre stropii de apă și de aburi.

Am uitat de nervii cu care mă întorsesem acasă, de gustul untului la care nu ajunsesem, de îmbrâncelile și jignirile de la coadă. M-am lăsat, moale, să alunec în cadă. Nu mai aveam putere să stau în picioare, îmi tremurau genunchii. Apa fierbinte mă plesnea peste față, curgea peste ochelari. Nu mai vedeam nimic, îmi pipăiam orbește sânii iar și iar, de parcă aș fi putut schimba ceva.

Încă refuzam s-accept. De ce, de ce eu? mă-ntrebam.

Nu puteam admite că-s gravidă. Îmi repetam că n-are cum să mi se întâmple tocmai mie, că mi se pare, că e o simplă glumă, că totul trebuie să aibă altă cauză. Căutam explicații acolo unde era imposibil să le găsesc: îmi spuneam că poate mă împinsese cineva la coadă și mă lovisese în îmbrânceală, poate că se întâmplase în tramvaiul foarte aglomerat. Încă mai speram că durerea, pe care o simțisem palpându-mi sânii, e rezultatul unui motiv banal.

Mă păcăleam, cum mă păcălisem și-n zilele care trecuseră.

Întârzierea ciclului, sânii întăriți, poftele și starea de greață nu puteau avea decât o singură cauză, una care nu mă făcea să sar în sus de bucurie. Era clar ca lumina zilei de ce mi se întorcea stomacul pe dos din te miri ce, de ce-mi simțeam corpul altfel.

Stând chircită în cadă, am plâns ca o nebună sub șiroaiele de apă care cădeau peste mine. Am plâns și m-am gândit ce s-ar întâmpla dacă mi-aș băga degetele în vagin, dacă aș împinge cu vârful unghiilor și-aș trage până aș da de sânge. Poate aș fi ajuns cu ele în uter. Voiam să văd sânge, să simt sânge. Uram sângele acela lunar, urât și respingător, mă enerva. În acea zi m-aș fi bucurat să-l văd, să-i simt mirosul acru.

Să-i spun lui Sergiu? Să nu-i spun? Să amân momentul, în speranța că-mi va veni ciclul în zilele următoare? Nu știam cum să procedez. Era prea devreme? Era timpul să-i spun, să mă sfătuiesc cu el? Întorceam ideea pe toate fețele. Oare Sergiu mai voia un copil? Iar dacă el ar fi vrut, aș fi acceptat? Aș fi spus că-l vreau doar fiindcă-l dorea el? După zeci de întrebări, de sucit și răsucit situația, până a început să mă doară capul, răspunsul a fost unul singur.

Indiferent ce-avea să spună Sergiu, eu nu voiam sarcina. Nu-mi doream alt copil.

Eram egoistă? Poate.

Un copil mi-ar fi dat peste cap toate planurile, speranțele, visurile. Tocmai când intrasem la Drept și-mi planificasem viața pentru cinci ani înainte? Ba chiar mai mult de cinci, visam și ce urma să fac după ce termin facultatea, ce

slujbă îmi doream. Procuror, poate judecător. Aveam ambiții. Un alt treilea copil mi-ar fi schimbat iar viața, ar fi modificat-o, mi-ar fi șters cu buretele planurile, pe care tocmai le încropisem după un examen greu, mi-ar fi ucis ambițiile. Să ai doi copii mi se părea minunat. Mi-i dorișem, îi aveam. Trei? Niciodată!

Fusese o săptămână a naibii de caniculară. În apartament era sufocant, iar în baie aerul devenise înăbușitor. Nu puteam să respir.

În tăcerea spartă doar de zgomotul apei, mă întrebam ce să fac, ce o să se întâmple cu mine, cu viața și căsnicia, cu planurile de viitor. A durat aproape o jumătate de oră până să-mi iau inima în dinți și să-i spun lui Sergiu. *Era ciudată temerea mea? Pentru mine, nu.*

Mi se părea absolut normal să mă codesc. Fusesem educată că asemenea lucruri – „mici“ necazuri strict femeiești – nu se discută cu bărbatul de lângă tine. Le rezolvi singură, fără ajutorul lui. Terminasem o facultate considerată prestigioasă, citisem o grămadă de cărți, mă credeam deșteaptă și rămăsesem tot o proastă, o conservatoare rigidă, o prizonieră a tarelor moștenite de la părinți, o femeie cufundată în frici și spaime, în marote. Totuși, doream să-i spun, să mă consult cu el, voiam să depășesc învățăturile rigide de acasă, să rup lanțurile educației de la mama. La urma urmei, de ce să nu-l implic? Mă revoltam, apoi făceam doi pași înapoi.

De la lacrimi, am trecut la furie. O mică furtună s-a declanșat în mintea mea.

Îmi adusesem aminte că, la prima sarcină, Sergiu fusese foarte fericit. La a doua parcă se schimbaseră, am avut senzația că a acceptat mai mult formal, doar de dragul meu sau ca să nu ne certăm. Bucuria lui se diminuase sau mi se păruse? Nu-l întrebaser niciodată dacă intuiția mea fusese corectă. În acea zi de vineri nu m-am putut opri să nu mă gândesc dacă starea de fericire urma să scadă și mai mult, aflând că-s din nou gravidă, să nu mă întreb cum urma să se comporte, ce-avea să spună. Fiecare întrebare mă irita. Eram furioasă pe viață, pe sistemul comunist, pe Ceaușescu. Pe Sergiu. Mai ales pe el. Era mai ușor să arunc vina pe altcineva, iar Sergiu era la îndemână.

Cu apa șiroind pe sub un prosop, m-am proțăpăit drept în mijlocul sufrageriei. Sergiu n-a părut să realizeze că sunt în aceeași cameră cu el.

— Sergiu! l-am strigat cu o voce joasă, înecată în supărarea produsă de proaspăta veste.

Tolănit pe canapea, cu picioarele ridicate neglijent pe un scaun și pufăind alene dintr-o țigară, Sergiu se uita la televizor pe un post rusesc, la un meci de fotbal. Imaginea nu era deloc clară, ecranul avea mii de purici, dar l-am auzit pe comentator vorbind în limba rusă.

Nu mi-a observat tulburarea. Nici urmele de lacrimi. Nu le-a observat sau le-a ignorat. De altfel, nici n-a întors privirea de la ecranul televizorului. Era atât de concentrat, încât nu mă auzise? Se prefăcea că nu mă vede? Că nu mă aude? Mă ignora? De ce? Din pricina unui meci de fotbal, comentat într-o limbă pe care nici nu o înțelegeam?

L-am strigat din nou, pe un ton agresiv:

— Hei! Sergiu!

— Ce-i?

— Vreau să discut o problemă cu tine.

— Acum ți-ai găsit? a răspuns cu ochii lipiți de ecranul televizorului alb-negru. E meci, spune-mi după.

— Acum sau după... tot gravidă sunt.

Încercând să-i captez atenția, să-i întorc ochii de la blestemății de jucători – pe care eu, o mioapă și cu ochelarii aburiți, abia-i distingeam –, am aruncat cuvintele în viteză, la fel cum dădeau fotbaliștii cu piciorul în minge.

Îmi propusesem să fiu ironică și jucăușă, intrasem în cameră cu gândul să-i spun calm, să-l las să rumege vestea. Bolnavă de un romantism infantil, așteptam să mă ia în brațe. De ce nu, chiar să-mi spună: „Iubito, găsim noi o soluție, nu mai fi supărată“.

Furioasă pe graviditatea mea, pe ochii lui care nu se desprindeau de ecran, pe meciul ce părea mai important decât mine, am reușit să fiu o acritură. „Adună-te, Liana, nu-i momentul să fii a dracului!“, m-am repliat, impunându-mi să continui pe un ton mai puțin arțăgos.

Îmi era greu să discut cu el, să trec de sfaturile feudale primite de la mama. Cu atât mai greu, dacă se uita la televizor. Nu urma să-i povestesc o banalitate, să-i spun ce vreau să găsesc sau să comentez despre cum va fi vremea a doua zi. Își dorea un alt copil? Trebuia să-l conving să accepte că eu nu-l vreau. Nu voia nici el? Urma să decidem cum procedăm.

Sergiu a ridicat ochii și m-a măsurat din cap până-n picioare. Reușisem să-i captez atenția, însă privirea lui a sucit tot planul pe care-l gândisem.